

Sygn. akt III CKN 1074/98

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2001 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Jacek Gudowski

Sędziowie: SN – Mirosława Wysocka

SA – Andrzej Niedużak (spraw.)

Protokolant: Iwona Budzik

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2001 r.

na rozprawie sprawy z powództwa R. M.

przeciwko D. M.

o rozwód,

na skutek kasacji powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 24 czerwca 1998 r., sygn. akt I ACa [...]

**oddala kasację i zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 500
(pięćset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 5 marca 1998 r. Sąd Wojewódzki w L. oddalił powództwo R. M. o rozwód. Według poczynionych ustaleń, strony zawarły związek małżeński w dniu 14 kwietnia 1953 roku. Strony są bezdzietne. W 1978 r. doszło do zerwania między małżonkami więzi fizycznej, a przyczyną tego było nawiązanie przez powoda bliskich kontaktów z inną kobietą. Od dnia 1 października 1986 r. powód podjął pracę w Uniwersytecie [...]. Jednak do 1990 r. przyjeżdżał do żony do L.,łożył na jej utrzymanie, przywoził swoją bieliznę, którą pozwana prała. Od 1990 r. ustała między stronami także więź gospodarcza.

W dniu 28 grudnia 1990 r. powód po raz pierwszy wystąpił o rozwód, jego powództwo zostało jednak prawomocnie oddalone. W dniu 23 grudnia 1992 r. powód ponownie wystąpił z pozwem o rozwód. Także to powództwo zostało prawomocnie oddalone wobec ustalenia, że winnym rozkładu pożycia małżeńskiego stron jest powód, a odmowa zgody na rozwód przez pozwaną nie pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

W ocenie Sądu Wojewódzkiego, pomiędzy stronami nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia. Od wydania poprzedniego wyroku oddalającego powództwo, tj. od dnia 7 grudnia 1995 r., w stosunkach stron nie zaszły żadne zmiany. W szczególności, nadal nie ma podstaw do przyjęcia, że odmowa pozwanej wyrażenia zgody na rozwód sprzeczna jest z zasadami współżycia społecznego.

Apelację powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 24 czerwca 1998 r. oddalił, akceptując w całości ustalenia i wnioski Sądu pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny stwierdził, że zupełność i trwałość rozkładu pożycia małżeńskiego stron jest niewątpliwa, datuje się jednak od 1990 roku, a nie jak twierdzi powód od dwudziestu lat.

Odwoływanie się przez powoda do argumentów, które podlegały już ocenie we wcześniejszych, prawomocnie zakończonych procesach, nie może podważyć ustalenia, że wyłącznie winnym rozkładu pożycia jest powód. Zdaniem Sądu, w okolicznościach sprawy, gdy ustalono, że powódka ma 75 lat, choruje na cukrzycę, dyskopatię, choroby serca i reumatyzm, pozbawiona jest zdolności do zaspokajania swoich potrzeb, a szczególnie, nie posiada innych niż wywodzące się z praw męża, uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (powód sprzeciwiał się podjęciu przez nią pracy zawodowej), jej odmowa zgody na rozwód nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Sąd Apelacyjny akceptował także pogląd Sądu Wojewódzkiego, że w sprawie zachodzi również druga negatywna przesłanka rozwodu, jego orzeczenie byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 56 § 2 in fine k.r.o.).

W kasacji opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej (art. 393¹ pkt 1 k.p.c.), powód zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie „przede wszystkim” art. 56 k.r.o. w związku z art. 18 i art. 31 Konstytucji R.P. i wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Wojewódzkiego w L. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Przepis art. 383¹¹ kpc w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2000 r. stanowi, że Sąd Najwyższy orzeka w granicach kasacji, co oznacza, że Sąd Najwyższy orzeka wyłącznie w granicach zakreślonych wnioskami kasacji i przytoczonymi w niej podstawami kasacyjnymi. Z urzędu - jednak w granicach zaskarżenia - bierze pod rozwagę jedynie nieważność postępowania (por. postanowienie z dnia 20 listopada 1996 r., II CKN 11/96, nie publ.).

Jeżeli przytoczona podstawa kasacji opiera się wyłącznie na zarzucie naruszenia prawa materialnego, wówczas wyłączone są spod oceny Sądu

Najwyższego zarzuty kwestionujące prawidłowość dokonanych przez sądy orzekające ustaleń faktycznych. Innymi słowy, przy zarzucie naruszenia tylko prawa materialnego, badaniu podlega prawidłowość wykładni i trafność zastosowania przytoczonych norm prawa materialnego, nie może natomiast podlegać kontroli prawidłowość ustaleń stanu faktycznego (por. wyrok SN z dnia 2 października 1997 r., II CKN 360/97, nie publ., wyrok SN z dnia 11 kwietnia 1997 r. I CKN 80/97, nie publ.).

Przypomnieć więc należy, że u podstaw rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego leżały ustalenia, że winę za całkowity i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego stron ponosi powód, że orzeczeniu rozwodu sprzeciwiają się zasady współżycia społecznego (art. 56 § 2 k.r.o.) oraz że odmowa zgody na rozwód przez pozwaną nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 56 § 3 k.r.o.).

Na tle tak ustalonego stanu faktycznego należy zatem dokonać oceny zarzutów wypełniających wskazaną w kasacji podstawę naruszenia prawa materialnego. Tymczasem autor kasacji, przystępując do uzasadnienia podnoszonych zarzutów, przedstawia własną, sprzeczną z ustaleniami sądów wersję wydarzeń. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano bezskuteczność zarzutu naruszenia prawa materialnego konstruowanego na podstawie założonego w kasacji stanu faktycznego, odmiennego od ustaleń na których oparte zostało zaskarżone orzeczenie (por. wyrok SN z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 18/97, OSNC 1997 r., nr 8, poz. 112, wyrok SN z dnia 21 lutego 1997 r., II CKN 37/96, Palestra 1997 r., nr 5-6, s. 240).

Jeżeli więc powód nie oparł kasacji także na podstawie naruszenia przepisów postępowania (art. 393¹ pkt 2 kpc) i w jej ramach nie wykazał, że stan faktyczny sprawy ustalony został przez sądy merytoryczne z naruszeniem określonych norm proceduralnych, to wobec tego jego kasacja, jako nie zawierająca uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu (art. 393¹² k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach uzasadnia przepis art. 98 § 1 kpc.

aw

jib.